

Budapesti Gazdasági Egyetem
Pénzügyi és Számviteli Kar

Treczkó Virgínia Diána

Pénzügy és Számvitel / Pénzintézeti szakirány

A pénzmosás megelőzése és a bankkártya-
csalások kezelése

2021

NYILATKOZAT

Alulírott TRECCHE VIRGINIA DIANA büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerzés során.

Tudomásul veszem, hogy a szakdolgozatomat az intézmény plágiumellenőrzésnek veti alá.

Budapest, 2021 év Május hónap 12 nap

.....

hallgató aláírása

BGE

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
ALKALMAZOTT TUDOMÁNYOK EGYETEME

PÉNZÜGYI ÉS SZÁMVITELI KAR

Treczkó Virgínia

Pénzügy és számvitel / Pénzintézeti szakirány

Beszámoló a szakmai gyakorlatról

2021

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
1 Bevezetés	3
2 Work Force Személyzeti Tanácsadó és Szolgáltató Kft.....	4
2.1 Tevékenységeim a vállalatnál.....	5
3 Az OTP Bank Nyrt. Története	6
3.1 Szolgáltatások.....	6
3.2 OTP kockázatkezelési stratégiája	7
3.3 Pénzintézeti fellépések a pénzmosás ellen	7
4 A pénzmosás fogalma	8
4.1 A pénzmosási folyamatok	9
4.2 Pénzmosási technikák.....	10
5 A pénzmosás elleni küzdelem.....	11
5.1 Pénzmosás mérései	11
5.2 A pénzmosás elleni nemzetközi szervezetek.....	12
5.3 A pénzmosás szabályozása a magyar jogban	12
5.4 A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről kapcsolatos bejelentési kötelezettség:	13
6 Ábrajegyzék	15
7 Irodalomjegyzék	15
8 Jogszabályok	16

1 Bevezetés

A 14 hetes egybefüggő szakmai gyakorlatomat a Work Force Személyzeti Tanácsadó és Szolgáltató Kft.-nél tölthettem, ami 2003-ban teljesen 100%-ban magyar tulajdonú vállalkozás. Először a cég rövid bemutatásával fogom kezdeni a beszámolómat, ezt követően az egyetem által meghatározott, a szakirányomnak megfelelően egy pénzügyi intézmény részletes ismertetésével folytatom. Elsősorban a Work Force-nál egy vállalkozás működését ismerhetem meg, és a tevékenységével kapcsolatos teendőket. Szakmai gyakorlatom feladatköreinek a kialakítása a pénzügyosztály átfogó ismereteiken alapszik. Pénzügyiasszisztens pozícióban dolgozom a mindennapokban, viszont heti periódusokra lebontva az oktatás után, új feladatokkal bővül a munkaköröm. Mindezek mellett az alapvető asszisztensi feladatoktól eltekintve más pozíciókat is megismerhetek. A beszámoló második részben pedig az OTP bankot választottam, a bankok nagyságrendjük szerint, az utánuk következő K&H-val statisztikai adatok alapján állítom szembe. Az egyik ilyen fő adatunk amire nagyobb hangsúlyt fektetünk a hitelek. Az OTP adatai alapján a hitelállománya tízszer nagyobb más bankokénál, ezért ebből kiindulva áttekintjük a kockázat kezelési stratégiáját. A továbbiakban szintén kiemelt kockázati tényezőként szerepel a hitelintézetek életében, a gazdaságban elkövetett bűncselekmények. A következő kiválasztott témám a gazdasági szektorban pénzmosással elkövetett bűnözés és ennek megelőzéseinek a lehetőségei.

2 Work Force Személyzeti Tanácsadó és Szolgáltató Kft

A cég központja Budapesten található, ahol munkaerő-kölcsönzéssel és munkaerő-közvetítéssel foglalkozik vállalat. A fejlődéseknek köszönhetően (2.1.ábra) az egyre növekvő munkaerőigény következtében 2005-ben, országos irodahálózatot építettek ki, ezáltal nem csak belföldi, de határon túli munkaerő toborzással teljes lefedettséget tudnak biztosítani.

Főbb kirendeltségek Magyarországon: Orosháza, Kecskemét, Békéscsaba, Miskolc, Debrecen, Tatabánya, Veszprém, Győr

2.1.ábra: A vállalat fontos mérföldkövei

Forrás: (www.work-force.hu, 2021)holnapja, saját szerkesztés

Országos terjeszkedésének a fő oka, hogy a partnerek igényeinek eleget tegyen. Például azáltal, hogy személyre szabott projekteket, illetve kiváló szervezési megoldásokat kínálnak, mivel, mint minden vállalkozásnak fontos a gyors, rövid időn belüli precíz megoldás megtalálása.

A vállalat szlogenje a következő:

„Megfelelő embert, a megfelelő helyre”

A mondatnak jelentős szerepe van, hiszen Work Force Kft.szolgáltatásainál a leginkább elődlegesen helyen az ügyfél-orientáltságot áll.

A cégre és pozícióra is speciális, egyedileg készített promóciós kampányokkal folyik a toborzás. Támogatást nyújtanak a munkakeresők számára, de ellenőrzött kiválasztási folyamatot alkalmaznak a munkaerő felvételnél.

A munkaerő-kölcsönzés és munkaerő-közvetítési szakterület naprakész piaci ismereteket és szaktudást igényelnek. (www.work-force.hu, 2021)

Szolgáltatás típusok:

- Munkaerő-kölcsönzés
- Munkaerő-közvetítés
- Outsourcing (jelentése: kiszervezés)
- Diákmunkák
- Rehabilitációs foglalkoztatás
- Nyugdíjas munkák:
- Határon túli magyarok foglalkoztatása

2.1 Tevékenységeim a vállalatnál

A vállalatnál az én munkakörömhöz tartozott, az alapvető pénzügyi szolgáltatások kezelése és dolgozók béreinek tisztázása, emellett pluszként a bérszámfejtés.

Bérszámfejtést követően napi, illetve heti bérkiutalásokkal, és eseti megbízásokkal, csoportos beszédésekkel bővül a feladatlistám. A kontrolling munkatársai minden hónapban átnézik a pénzügyi terveket, annak érdekében, hogy szabályozott környezetben figyeljék a teljesítményeket, illetve az aktuális változásokat.

A megfelelő döntéshozómegoldásokhoz a naprakész információkkal kell rendelkezni, és átfogó eredménytervet is kell készíteni, mindemellett elengedhetetlen az üzletágprojekt adatokkal is tisztában lenni. A Job Force Iskolaszövetkezet pénzügyinek nagyrésze hozzám került önálló tevékenységként.

A beszámolómat pénzügyi szakiránynak megfelelő szakmai gyakorlati hely bemutatásával folytatom. Az általam választott pénzügyi szolgáltató a OTP Bank Nyrt. A kialakulásuktól kezdve a fejlődéseken keresztül haladva, hogyan jutottak el az egyik legnagyobb piaci részesedéssel működő bankká. Ezen belül részletesen megismerkedünk a szolgáltatásaival és tevékenységeivel.

3 Az OTP Bank Nyrt. Története

1949. március 1-jén jött létre, ma már OTP Bank néven ismert, Országos Takarékpénztár Nemzeti Vállalat. 11 országában van jelen, 30 budapesti bankfiokkal és közel 19 millió ügyféllel rendelkezik. Alapvetően lakossági szolgáltatásokra koncentrálnó kereskedelmi bank, ami kezdetben lakossági betétgyűjtéssel és hitelek kezelésével foglalkozott, az idő során vállalati hitel- és betétszámlák kezelésére, valamint banki szolgáltatások és kereskedelmi hitelek nyújtására specializálódtak.

A bank három fő értéket képvisel, stabil és biztonságos környezet, európai élvonalú üzleti modell megőrzése, mindezek mellett a magas jövedelmezőség elérése, nem utolsósorban a társadalom érdekeinek a képviselését is képviseli.

Szponzorálja és támogatja az önkéntes segítségnyújtást és partnerként áll a nemes célokat vállaló civilek szervezetek mellé, és társadalmi problémákkal foglalkozik. Ezeken kívül támogatja a művészetet és a kultúrát, célja az ingyenes minőségi kikapcsolódás lehetőségének megteremtése. A számos eseményrangs hazai és nemzetközi sporteseményt és tömegsport-rendezvényt finanszíroz. (www.otpbank.hu, 2021)

3.1 Szolgáltatások

1. <u>LAKÁSHITELEK</u>	2. <u>SZABAD FELHASZNÁLÁSÚ HITELEK</u>
• Otthonfelújítási Hitel	• Folyószámlahitel
• Használt lakáshoz	• Jelzáloghitel
• Új lakás vásárlásához	• Hitelkártyák
3. <u>MEGTAKARÍTÁSOK</u>	4. <u>BIZTOSÍTÁSOK</u>
• Betétek	• Törlesztési biztosítások
• Értékpapírok	• Felfedező utasbiztosítás
• OTP Global Markets szolgáltatások	• Befektetéssel kombinált élet- és nyugdíjbiztosítás
• Önkéntes Nyugdíjpénztár (ÖNYP)	• Élet- és balesetbiztosítás
• OTP Egészségpénztár	• Lakásbiztosítás

(www.otpbank.hu, 2021)

Az OTP Bank modern gazdasági eszközeivel a pénzügyi termékek széles palettájával 16,3 millió ügyfél igényeit kielégíti. Ennek köszönhetően 22%-os piaci részesedése, míg a második helyen álló K&H-nak csak 8%-os. A 2019-es mérlegfőösszegek adatok szerint 20.171 milliárd forint, ezzel szemben ismét a K&H-nak jelentősen kevesebb mindössze 3.522 milliárd forint. Az OTP Banknak a hitelkeretállománya 12.653 milliárd forint ez a K&H, UniCredit, Takarékszövetkezet, Erset, valamint a Raiffeisen és a CIB hitelkeretállományának a tízszerese. Ezen adatok alapján a következő fejezetben a kockázat kezeléséről és a bankban felmerülő legnagyobb veszélyhelyzetről fogok ismertterjesztést készíteni. (Vén, 2021)

3.2 OTP kockázatkezelési stratégiája

Tevékenységre bontva (hitelezési, ország, működési, piaci és likviditási kockázatokat) határoz meg, és az ebből feldolgozott adatokból a védelmi eszközrendszert.

- A kockázatok felülvizsgálata folyamatosan történik, de 3 éves rendszerességgel kötelező.
- A főszerpont, a hozam és a kockázat egyensúlyban tartása.
- Kockázatok analizálása a bontott tevékenységi adatokból történik, milyen kockázati tényezőknek vannak kitéve és hogyan hatnak ezek egymásra
- A kockázatomérsékletére ügyfél, illetve ügylet minősítések, kockázati transzferálást és folyamatba épített kontrollok technikákat alkalmaz (OTP Bank Nyilvánosságra hozatal - 2020. december 31, 2020)

3.3 Pénzügyintézeti fellépések a pénzmosás ellen

A pénzügyintézetekben a pénzmosás elleni küzdelem (AML13) politika eljárásrendje szerint, és a bankban működő compliance szervezettel akadályozzák meg. A jogszabály szigorodásával, illetve a bankok kockázati attitűdjének változásával, az ellenőrzés meg inkább kiterjed az ügyfelek nagyobb ismeretére, és a szoftverek fejlesztésére. Hitelintézetek működését a „2013. évi CCXXXVII. Törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról” szóló rendelet szabályozza, de a bankban ettől eltérő belső szabályozásokat is létrehozhatnak. (Wiesel Iván, 2008)

A pénzügyintézetek szűrőrendszereinek a felépítése:

Belső ellenőrzést compliance osztály végzi. Ellenőrzi a bank fióki tevékenységeket és a bank belső védelmi vonalainak egy részét. Másik 3 szakterülettel együtt a pénzmosással kapcsolatos gyanús eseteket kutatják.

1. Jogi terület: A törvényi előírásokban, jogszabályokban és belső szabályzatokban is segítséget nyújt. Emellett kockázatok kezelésben, illetve, felismerésében.
2. Bankbiztonság alá tartozó szervezetek: hálózatbiztonság, IT, humánbiztonság, illetve az üzleti tevékenységek biztonsága. A fő tevékenységük védelmi rendszer háttérének a vizsgálata.
3. Üzleti terület: Az ügyfelekkel közvetlen kapcsolattal álló munkatársak hírforrása az egyik legrelevánsabb, közel 70-80%-os a tőlük érkező bejelentések száma,

4 A pénzmosás fogalma

A pénzmosás kifejezés 1920-as évekből származik Al Caponétól aki egy pénzbedobós önkiszolgáló mosodát működtetett Chicagóban. Nagyobb forgalmú vállalkozások felvásárlásával, mint a mosodák és a kocsis mosók szolgáltak célt, az illegálisan befojt pénzösszeg tisztítására, ezáltal a kifejezés eredete nem csak a tevékenységikörre utalt, de a helyre is, ahol a bűn szervezetből eredő készpénzt, forgatták vissza immáron legális a gazdaságba. A technikai fejlődésekkel a bűncselekmények is vele együtt fejlődtek, újabb csalási lehetőségeket fejlődtek ki. Maga a pénzmosás kifejezés 1973-ban került a köztudatba Watergate-botrány által. Későbbiekben, mint nemzetközi definíció az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) két egyezményével valósult meg, 1988-ban Bécsben, kábítószeres és a pszichoaktív, pszichotróp szerek forgalmazásának tilalmával, majd 2000. december 14-én Palermóban létre jött, *2006. évi CI. Törvény az Egyesült Nemzetek* keretében, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezmény. Magába foglal minden olyan cselekményt, amelynek során a tettes a bűncselekményből származó tárgyát és vagyonát törvényes eredetű látszatát próbálja kelti, és ennek érdekében igyekezik elrejteni és leplezni. A vagyontárgyak, leginkább

pénzügyi közvetítő rendszer felhasználásával legalizálják. A gazdaságban előforduló bűnözések szorosan kapcsolódnak valamilyen más bűnügyi tevékenységhez, a következő 4.1 pénzmosással kapcsolatos tevékenysége látható pénzmosással leginkább kapcsolatos bűnügyi hálózatot hozták létre a pénzügyicsalások megfékezésének elősegítése érdekében. (Begyáki Attila, 2017)

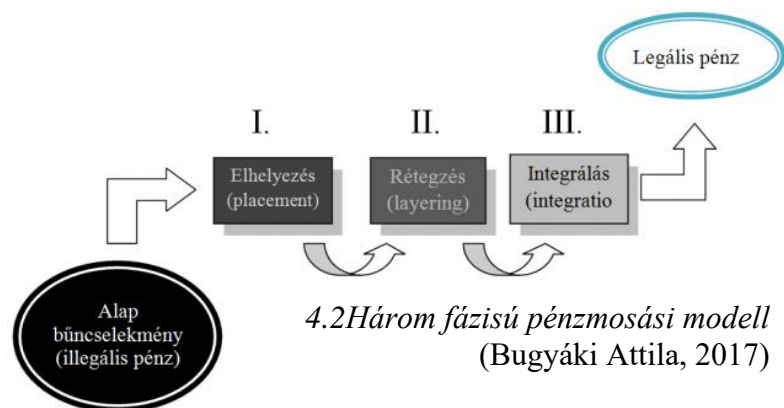
4.1 pénzmosással kapcsolatos tevékenységek
Forrás: (Begyáki Attila, 2017)

4.1 A pénzmosási folyamatok

A szervezett bűnözésekkel nagymennyiségű kétes eredetű vagyonszerzés miatt létrejött az úgynevezett pénzmosás, mint szolgáltatás és az ügyletek változékonyságával különböző eljárás módok is kialakultak.

1. Háromfázis modell
2. Bayer-féle lépcsőmodell
3. Bernasconi-féle fázismodell
4. Zünd-féle körfogásmodell
5. Ciklusmodell
6. Ackermann-féle célmodell

Minden pénzmosási folyamatoknak azonos a kimenetele. A vagyonszerzés nyomon követhetővé az ellehetlenítésé a végcél, ehhez azonban a jól megszervezett folyamatnak kontrolláltnak kell lennie. A leginkább elterjedt klasszikus három fázis modell, az Egyesült Államokból származik. Az alábbi ábra segítségével megtekintjük a három fázisú modellt, nevéből eredően 3 különböző fázisból áll. (Bugyáki Attila, 2017)

1. Elhelyezés:

Elsőszakasz alapvető célja, hogy míg a 3 folyamaton nem megy végbe, az illegálisan beérkezett pénzösszeget, addig biztonságba kell helyezni a felügyeleti szervek elől.

Kezdetben a bűncselekménytől származó jövedelmét, saját üzleti tevékenységébe forgatja vagy a bűncselekedet helyszínétől távol szétszórja. Ezután a befolyt vagyont el kell elhelyezni, különböző kevésbé ellenőrzött bankokba viszik, vagy független személyeket kérnek meg, részesedését cserébe (ezt nevezik Srtómantnak), majd rövid időn belül átutalják és átváltják más fizetőeszközökre. Illetve strukturális elhelyezést alkalmaznak, ami annyit jelet, hogy egy összegű befizetéssel betétekbe vagy értékpapír vásárlással teszik letétbe, ügyelve az összeghatárookra, amivel azonosítási kötelezettség alól mentesül. A pénzmosás-megelőzési

szakemberek, erre a szakaszra koncentrálnak leginkább, a nagyobb, sorozatos, egyszerre több helyen előforduló pénzmozgások ki szűrésére koncentrálnak. (Gál István László, 2004)

2. Rétegezés:

A második fázisban komplex pénzügyi tranzakciókkal, kisebb egységekre osztva választják el, az illegális jövedelmet a forrás helyétől. Az elhelyezéshez képes ez a folyamat napiszintű aktív kártya használattal jár, vásárlásokkal, utalásokkal. Fantom társaságokat is létrehoznak, amin keresztül az illegális jövedelem utalások alatt, saját kezükben tarthatják a folyamatot. Különböző pénzügyi tranzakciók állandó tevékenysége arra szolgál, hogy a Pénzügyi Akciócsoport ne derítsen fényt a pénz valódi eredetére. (Gál István László, 2004)

3. Integrálás:

A végső fázis, az illegális pénz visszahelyezése a gazdasági körforgásba. Ebben a ciklusban a bűnözésből származó jövedelem, már nem visszavezethető a forrás helyéhez. Szabadon, saját vállalkozásba beforgathatja a legalizált jövedelmet. A legcsekélyebb a lebukási veszély áll fenn. A legtöbb esetben, törvényes magyarázatot tudnak adni a pénz eredetéről. (Gál István László, 2004)

4.2 Pénzmosási technikák

Technikák fejlődését az úgynevezett nem hivatalos, informális pénzközvetítési csatornarendszerek tették lehetővé. Ezen keresztül a feladó és a címzett között, klasszikus módon létrejött közvetítési rendszeren, a bűnözésből származó vagyontokat és tárgyakat egymás között érintésmentesen tuják átadni, „biztonságosan”.

Ezek a rendszereknek bizalmi alapon működnek, nincs felettes szerv, a két fél között. A feladó a saját ügynökének adja át a pénzt, majd ezt követően a két ügynök egyezik meg egymással az átadás helyéről, illetve idejéről, és módjáról, az átadás kritikus pontján áthaladva érkezik tovább a címzethez.

Néhány nagyobb, elterjedt pénzmosási technikák, amelyek régebb óta egészen mainapjainkig, egészen jól működő pénzmosási lehetőségeket biztosít a bűn szervezetek számára.

1. Pénzmosás a készpénzforgalomban: kisebb összegekre borítékolva levélpostai küldeményként.
2. Szerencsejáték: A kaszinókban játékhöz zsetonokat vásárolnak és akár felhasználás nélkül visszaválthatják, gyors és egyszerű folyamattal moshatják tisztára a pénzüket, így az eredetének indoklása is tisztázottnak tekinthető.
3. Biztosítások (Élet és vagyonbiztosítások): vagyonbiztosítás esetén túl biztosítással vagy szándékos biztosítási esemény előidézésével. Ha a bűncselekményben résztvevő a kedvezményezett, abban az esetben a pénz eredetének vizsgálatakor ő sértetlen marad, mert a biztosított elleni indul nyomozás.
4. Adórendszer: Adótúlfizetéssel kisebb összegek legalizálására alkalmasak.
5. Fedővállalkozások, fantomcégek: Pénzmosás rétegződési folyamatában említett fantomcégeknek nagy szerepe van a legalizálásban
6. Hamis számlázás: Célja, hogy a gazdasági esemény körülményit elfedjük. Bűncselekményből származó jövedelem tisztára mosásával egyidejűleg kereskedelem elkövetett bűncselekménnyel járó is létrejön, ennek a leggyakoribb fajtája a kábítószer kereskedelem és lopott áruk eladása.
7. Offshore: pénzügyi központot, a bűnügyi szervezet fedőcégeként a pénzmosási helyszínt képezi. Hatalmas hálózotokat hoznak létre több országban, mindegyik offshore cégnél külön-külön bankszámlát nyitnak. (Bogyáki Attila, 2017; Dr. Gál István László, 2005)

5 A pénzmosás elleni küzdelem

Napjainkban a gazdasági szférában a pénzmosás az egyik legjövödelmezőbb üzlet a világon. Nemzetközi Valutaalap (IMF, International Monetary Fund) adata szerinti a Föld összes országának egyesített GDP-jének körülbelül évente 5 %-át teszi ki.

5.1 Pénzmosás mérései

- Közvetlen és közvetett becslés: Nemzetközi megállapodás szerint a bűncselekményből származó vagyon mindössze 50 %-át mosnak tisztára, az adatok hiányában csak megközelítő értékekről beszélhetünk.
- Walker modell (Crime Trend Analysis): John Walker² ausztrál kriminológus kutató, elsőként, 1999-ben megalkotott egy modellt, (ez alapján került kidolgozásra az ENSZ és az OECD adatbázis.) több ország bűnügyi adataiból ki indulva közelítette meg a pénzmosás lehetséges felmerülését. (Bogyáki Attila, 2017)

5.2 A pénzmosás elleni nemzetközi szervezetek

A Pénzügyi Akciócsoport (Financial Action Task Force, FATF) a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem (angol mozaik szavakból: AML/CFT, Anti Money Laundering and Couter Terrorism Finnancing) nemzetközi szabályokat meghatározó szervezete

- PC-R-EV/Moneyval (Select Committe on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures)
- Egmont Csoport
- Magyarországon létre jött hírszerző szövetség a FIU (Financial Intelligence Unit)
- Illetve, USA-ban, FIU közös projektekben dolgozott a FinCEN-nel (Financial Crimes Enforcement Network) (Gulyás Mónika, 2013)

5.3 A pénzmosás szabályozása a magyar jogban

A pénzmosás hatályos büntetőjogi szabályozástát a 2007. évi XXVII. törvény 24§-a alakította ki, mely módosította a Büntető Törvénykönyvben (továbbiakban: Btk) szereplő pénzmosás tényállását.

A törvény két tényállást választ el egymástól, az (5.1 ábrán) látható módon. Klasszikus pénzmosásnak tekinthető cselekedetek, és a pénzmosással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztását. A továbbiakban a fent említett törvény ki lett terjesztve, a terrorizmus finanszírozásának megelőzésére és megakadályozásával, kapcsolatos jogszabályokkal. (Buggyáni Attila, 2017)

A 2007. évi CXXXVI. törvény a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról (továbbiakban: Pmt.) törvény. Az XXVII. törvény 24§-hez képest sokkal szigorúbb és nem a jogszabály betartásra ösztönöz, hanem a tevékenység megelőzésére fekteti a hangsúlyt.

5.1 Pénzmosás a magyar büntetőjogban (Buggyáni Attila, 2017)

5.4 A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről kapcsolatos bejelentési kötelezettség:

A bűnözők jellemzően banki intézmények igénybevételeivel legalizálják vagyonukat, ezért a (Wiesel Iván, 2008) hitelintézeteknek különösen oda kell figyelniük a bűncselekmény jeleire. A törvény hatálya alatt álló szolgáltatók kötelesek a hatóság felé továbbítani minden olyan gyanús esetet, illetve az elkövetésre utaló adatokat, ami a pénzmosással összefüggésbe hozható. Ugyanis a Btk. önálló bűncselekményként kezeli a bejelentési kötelezettség elmulasztásával fennálló gyanús ügyeket. (Pintér Dániel, 2013)

5.5 Ügyfél-átvilágítási kötelezettség

Már említettem a pénzintézeti védekezés belső rendszeréről néhány említést, most pontokba foglalom a fő szempontokat

- Azonosítsd Ügyfeledet!
- Légy körültekintő az ügyfeleddel (customer due diligence – CDD)
- Ismerd meg ügyfeled! (Know your customer – KYC)
- Alkoss ügyfélarc képet!
- Azonosítsd újra az ügyfelet és fogalmazd meg a pénzmosás gyanúját
- Kézpénz helyett szorgalmazd a pénzhelyettesítők használatát!
- A bejelentés kötelezettsége
- Kijelölt személy (Money Laundering Reporting Officer, MLRO) (Szendrei Ferenc, 2010)

AML modul: Ha a pénzmosás megelőzési csoport szakértője úgy ítéli meg, hogy az adott ügylet pénzmosás szempontjából valóban gyanúsnak tekinthető, akkor az esettel kapcsolatban bejelentési javaslattal kell élnie a Kijelölt személy felé. Ellenkező esetben a program találatát tévesnek minősíti. (Szendrei Ferenc, 2010)

WLM modul: Ha egy munkatárs véleménye szerint, terrorista személy gyanúja fennál, az AML Officer-t haladéktalanul értesítenie kell és gyanúról bejelentést kell tenni a hatóságok felé. Kijelölt személy kötelezettsége tájékoztassa a PEII válaszáig és fenntartsa maximum 24/48 órán keresztül a tranzakciók felfüggesztését. (Szendrei Ferenc, 2010)

A szolgáltató az ügyfél-átvilágítási intézkedéseket az üzleti kapcsolatba létesítésekor köteles elvégezni:

- átvilágítására még nem került sor,
- a hárommillió-hatszáz ezer forint összeghatárt elérik,
- pénzmosásra vagy terrorizmus finanszírozására utaló adat, tény vagy körülmény felmerülése közben,
- a szolgáltató ezen ügyfél-átvilágítási intézkedések terjedelmét kockázatérzékenységi alapon jogosult meghatározni. (Szendrei Ferenc, 2010)

6 Ábrajegyzék

2.1. ábra: A vállalat fontos mérföldkövei.....	4
4.1. ábra: pénzmosással kapcsolatos tevékenységek.....	8
4.2. ábra: Három fázisú pénzmosási modell	9
5.1. ábra: Pénzmosás a magyar büntetőjogban	12

7 Irodalomjegyzék

Bugyáki Attila, 2017. *A pénzmosás, mint biztonságpolitikai kihívás az Európai Unió,* Budapest: NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM.

Dr. Gál István László, 2005. *A PÉNZMOSÁS ELLENI KÜZDELEM*, Pécs: PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KARA.

Gál István László, 2004. *A pénzmosás.*, Budapest: KJK-Kerszöv Jogi és Üzleti.

Gulyás Mónika, 2013. *A Pénzmosás elleni küzdelem eszközei Magyarországon és az*, Miskolci Egyetem : Miskolci Egyetem ÁJK.

OTP Bank Nyilvánosságra hozatal - 2020. december 31, 2020. [Online]

Available at:

https://www.otpbank.hu/static/portal/sw/file/210416_Nyilvanossagra_hozando_informaciok_033.pdf

[Accessed 03 05 2021].

Vén, K. S., 2021. *A hazai bankpiac erőviszonyai, bankok sorrendje.* Budapest: BGE.

Wiesel Iván, 2008. *Harc a pénzmosás ellen.* [Online]

Available at: <http://www.ffdf.hu/hu/2008-1/harc-a-penzmosas-ellen>

[Accessed 01 05 2021].

www.otpbank.hu, 2021. [Online]

Available at: <https://www.otpbank.hu/portal/hu/GlobalMarkets>

[Accessed 04 05 2021].

www.otpbank.hu, 2021. [Online]

Available at: <https://www.otpbank.hu/portal/hu/Biztositas>

[Accessed 02 05 2021].

www.work-force.hu, 2021. [Online]

Available at: <https://work-force.hu/rolunk/>

[Accessed 10 05 2021].

8 Jogsabályok

„2013. évi CCXXXVII. Törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról”

2006. évi CI. Törvény az Egyesült Nemzetek

2007. évi XXVII. törvény a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény és más büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról

A 2007. évi CXXXVI. törvény a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról (továbbiakban: Pmt.) törvény. Az XXVII. törvény 24§

Budapesti Gazdasági Egyetem
Pénzügyi és Számviteli Kar

Treczkó Virgínia Diána

Pénzügy és Számvitel / Pénzintézeti szakirány

A pénzmosás megelőzése és a bankkártya-
csalások kezelése

2021

Tartalomjegyzék

2.	Bevezetés	2
3.	Kézpénz kímélő eszközök	4
3.1	BANKKÁRTYA	4
3.2	BANKKÁRTYA TÍPUSOK	5
3.2.1	Mágnescsíkos kártya,	6
3.2.2	A kártya hátoldalán lévő mágnes az ANSI-ISO irányelvnek alapján 3 sávos előállítási technológiája:	6
3.2.3	Chipkártyák	7
4.	Fizetési módok	7
4.1	A pénzforgalom fogalma:	7
4.2	A bankkártyás fizetés veszélyei:.....	8
4.3	Autorizáció (felhatalmazási) folyamat	9
5.	Elektronikus pénz.....	10
5.1	Internetes fizetési módok / Mobiltelefonos fizetési lehetőségek.....	11
6.	Bankkártya csalások.....	11
6.1	Bankkártya és pin-kód ellopása	11
6.2	ATM (Automated Teller Machine) manipulálásból keletkezett csalások	11
6.3	Bankkártya lemásolása vendéglátó egységekben	12
6.4	Csalások az üzletekben	13
7.	Elektronikus visszaélések:	13
8.	Megelőzések	14
9.	Ábrajegyzék:	17
10.	Hivatkozások.....	17

1. Bevezetés

Az alapvető gazdasági események már az őskorban is megfigyelhetőek voltak, például cserekereskedelem formájában. Árupénzekkel fizettek haszonállatért és árucikkekért.

Rómában finomítatlan sókkal, Ázsiában pedig például teákkal folytattak kereskedelmet. A bartel ügylet nehézségeit legfőképp az értékek meghatározása okozta, így a pénznem kialakulásához egyenes út vezetett.

Két folyamatot különböztetünk meg, Európában az árucseré fejlődésével szerves, illetve szervetlen úton, emellett pedig az állami redisztribúció (adó kivetésével), ami Kínában. (Dr Fellegi, 2020)

A kereskedelem fellendülésével többek között olyan pénzrendszerek jöttek létre, mint a kaori kagyló és (wapum) prém. Viszont a fennálló problémákat továbbra sem oldotta meg, mert a pénznek nem volt belső értéke.

Olyan rendszer kialakítása vált szükségessé, ami rendelkezett tulajdonsággal. Emiatt született meg egy új pénzrendszer és került forgalomba kétféle nemesfém, az arany és az ezüst, ezáltal megjelent egy új fogalom, a bimetallizmus (átváltási árfolyam). Az első aranypénz i.e. 650 Krószus, Lydia királyának köszönhető, ezzel szemben Magyarországon pedig csak a 14. században, Károly Róbert uralkodó nevéhez fűződik. (Dr Fellegi, 2020)

A háborúk idejében a nemesfémekkel előállított fémpénzekkel már nem tudták finanszírozni a harcokat, így a papírpénzek és a bankjegyek már pénzhelyettesítőként kerültek forgalomba. A modern gazdaságokban az eddigi pénzrendszert a demonetarizáció (hitelpénzrendszer) váltotta fel. Ezzel egyidejűleg megjelentek a pénzt kibocsátó intézmények, jegybankok és a kereskedelmi bankok. (Dr. Dombi, 2021) Az első papírpénzeket a 10. században, Kínában bocsátották ki, míg Magyarországon csak 1762-ben, Mária Terézia uralkodása alatt jelentek meg. (Wolster Kulwer, 2019)

A második ipari forradalom (1871-1914) után jelentős gazdasági változások álltak be a hétköznapi életben, sokkal változatosabb vásárlási szokásoknak köszönhetően. A modernizáció következtében megnövekedtek az innovációs fejlesztések, mint például a készpénz nélküli fizetési módok. Ennek két nagyobb típusát különböztethetjük meg, ezek a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök és a megbízásos műveletek.

Az egyik fő készpénz-helyettesítő fizetési eszköz megjelenése a bankkártya. Kaliforniában 1958-ban, a Bank of America jelenítette meg az első hitelkártya elődjét, mint BankAmericard. A 60-as években a bank sikertelensége miatt, egyesült a Diners Club-bal. Ennek köszönhetően

a BankAmericard, a mai VISA kártya elődjének mondható, míg a Diners Club hitelkártyája, a MasterCard nevet kapta a későbbiekben. (Stearns, David L. , 2011)

Az előzőekben ismertetésre kerültek a fizetőeszközök kialakulásához vezető hosszú út, az egyszerűbb cserekereskedelemtől egészen napjainkig. A fejlődésén végig haladva eljutottunk, a mai modernkor, készpénzkímélő fizetési módjaihoz.

Jelenleg Magyarországon 95 %-os lakossági bankkártyaállomány figyelhető meg, ebből körülbelül 98%-a betét kártya. (Szekeres Nóra, 2019)

A záródolgozatom fő témái, a készpénz helyettesítőeszközök és fizetési rendszerek, emellett a bankkártyával kapcsolatos fontosabb tudnivalók. Végül pedig az ebből kialakult bankkártyás, illetve internetes csalások és ezek megelőzés módjait fogom ismertetni.

2. Készpénz kímélő eszközök

A korábban már említett, két csoportba osztható,

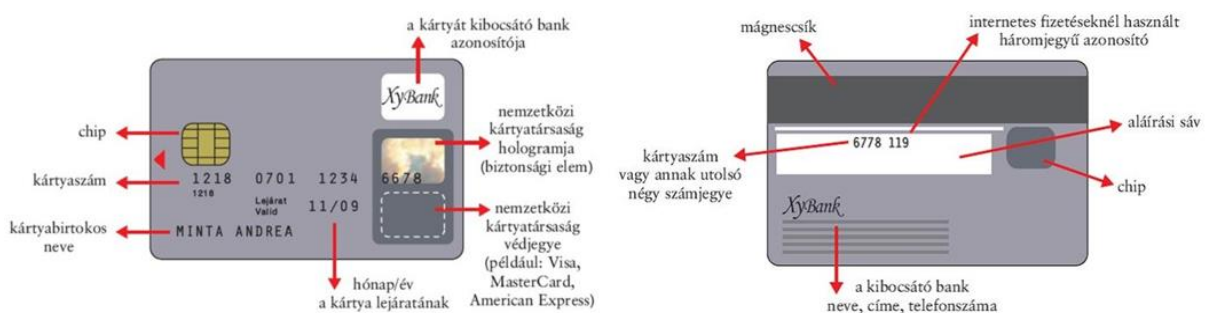
- Fizetési megbízás, ideértve,
 - az átutalást, a fizetési módok ismertetésénél kerül sor, folyamat ábrával
 - beszédese, azonnali fizetésre szóló értékpapír és a fizetési műveletet a kedvezményezett kedvezményezi a fizetőfél számára felhatalmazása
- Készpénz-helyettesítő eszközre,
 - csekk, Magyarországon nem volt használatos
 - váltó, rendeletre szóló értékpapír, átruházhatja követelését és kötelezettségét
 - bankkártya a következő pontban beszélünk róla.

2.1 BANKKÁRTYA

A bankkártya egy készpénz-helyettesítő fizető eszköz, amit pénzforgalmi szolgáltató intézmények állítanak ki, a szerződésben meghatározott feltételek szerint az ügyfeleknek. Kártyákat kizárólag elfogadóhelyeken tudjuk felhasználni, készpénz felvételre és fizetésre. A hitelintézetek a kártya elfogadóhelyekkel szerződést kötnek, majd a kártya elfogadónál kitelepített POS terminál vagy imprinter fizetési eszközöket telepítenek ki.

A bankkártyákat mindig a nemzetközi irányelvek határozzák meg a **2.1. ábralátható** módon, melyek szerint az elfogadott, ha a nagysága 85x54 milliméteres, hátoldalán mágnes csíkkal, előlapján chippel ellátott plasztikkártya. Ezenfelül tartalmaznia kell a kártya kibocsátót, ami mindig a bank tulajdonát képezi és a kártyabirtokos nevét, tehát azt az ügyfelet, aki a szerződést megkötöti. Továbbá speciális adatokat is fel kell tüntetni, ami a kártyabirtokos azonosítására szolgál. Ezek például az előlapján található PAN (Primary Account Number) kártyaszám, kártya lejáratának a dátuma (valid) és a hátoldalán látható kártyaszám utolsó 2, illetve 3 számjegye, ezeket többféleképpen nevezik, CVV2 (Card Verification Value) , vagy a CVC2 (Card Verification Code), illetve a CSC (Card Security Code) kód. (Gál Erzsébet, 2011) (bankkartya.blog.hu, 2010)

2.1. ábra: A bankkártyán feltüntetett adatok

2.2 BANKKÁRTYA TÍPUSOK

A bankkártyákat többféleképpen lehet csoportosítani az alábbi kategóriák szerint.

1. Kibocsátás helye szerint:

- belföldön vagy külföldön kibocsátott kártya,

2. Deviza-nem szerint:

- deviza vagy forintkártyák,

3. Felhasználó szerint:

- Lakossági, privát kártya: természetes személyeknek magáncélú felhasználásra, folyószámlához vagy hitelkeret korrelációjához
- Vállalati bussines, corporate kártya: üzleti és utazási költség kifizetésére szolgál, emellett szolgáltatásoktól függően csoportos beszedési megbízásokat, és biztosítási csomagokat is tartalmazhatnak,

4. Felhasználhatóság szerint:

- Betéti kártya, másnéven (debit card): A legelterjedtebb kártyatípus. Pénzintézetnél folyószámla nyitással kezdeményezhető, fizetések fedezetét pedig a folyószámlán nyilvántartott rendelkezésre álló összegből történik.
- Hitelkártya (credit card): A betét kártyával ellenzőleg, a tranzakciók meghatározott hitelkerettel fedezhetőek, visszafizetési konstrukciót a bankkártya kibocsátó határozza meg, általában a hóvégéig ingyenes a vissza fizetés, ezt követően felszámított kamattal van lehetőség erre. Részletfizetés esetében havonta 5-10%-os a minimum visszafizetési összeg.
- Költségi kártya (charge card): Ugyanúgy működik, mint a hitelkártya, azzal a különbséggel, hogy nincsen részlet visszafizetési lehetőség, cserébe viszont teljesen kamatmentes. Legismertebb ilyen típusú kártya az American Express (AMEX), Magyarországon 2005-től az OTP Bonus hitelkártya váltotta fel,
- Előrefizetett kártya (prepaid card): Olyan típusú bankkártya, ami nem rendelkezik folyószámlával és előre feltöltött összeg képviseli a keretet.

5. Speciális kibocsátású

- Szponzorkártya (Affiliate): Magyarországon 2001-ben, jelent meg először. Pécsi Tudományi Egyetem egykori hallgatója 2004. szeptemberében az OTP Bank PTE MasterCard Standard Bankkártyát fejlesztette ki. A bankkártya éves díját és igénybevételeből befolyó profit egy részét az OTP átutalja a PTE-nek. 2018 és 2019-es év között, több mint ötmillió forint támogatás gyűlt össze.

Budapest Bankban pedig létrehozták a Lady hitelkártyát, amely minden 1000 forint után a koraszülött-mentésben úttörő, Peter Cerny Alapítványi Mentőszolgálatot támogatja.

- Társmárka kártya (co-branded): Önálló kereskedelmi egységhez tartozó hűség és pontkártya (SuperShop és a Multipont) (Gál Erzsébet, 2011)

6. Fizikai megjelenés szerint:

- Dombornyomású (Unembossed) kártya, ez a megjelenési forma jött létre előbb, és későbbiekben mágnes csíkkal öltöttek formát, ezért hagyományos (imprintes) vásárlási környezetben vehető igénybe,
- Elektronikus kártyák, a kártya felületén az adatok vésettek, online fizetési lehetőség megjelenése, a POS terminálok felfedezésével együtt

7. Adatok tárolásának a módja szerint:

2.2.1 MÁGNESCSÍKOS KÁRTYA,

A kártya hátlapján kapott elhelyezést, kódolt formában tárolja a kártyabirtokosra vonatkozó adatokat. IBM fejlesztette ki, 1968-ban az adat rögzítést mágnescsíkban, az ISO szabványnak megfelelően a bankkártya hátoldalán található. Mivel a biztonságos kártyahasználat a bankok és az ügyfelek számára egyaránt fontos szempont, így a mágnescsíkkal ellátott kártyákkal szemben, egyre nagyobb teret hódítanak a chipkártyák.

2.2.2 A KÁRTYA HÁTOLDALÁN LÉVŐ MÁGNES AZ ANSI-ISO IRÁNYELVNEK

ALAPJÁN 3 SÁVOS ELŐÁLLÍTÁSI TECHNOLÓGIÁJA:

1. *„sáv Alfanumerikus jelek – 79 felhasználható karakter. Általában a kártya számát és az ügyféltulajdonos nevét tartalmazzák.*
2. *sáv Numerikus jelek – 40 felhasználható karakter. A kártyatulajdonos számlaszámát, illetve biztonsági adatok tárolása.*
3. *sáv Numerikus jelek – 107 felhasználható karakter. Kártyatulajdonos számlaszáma, egyéb tranzakciós információk, valamint a PIN kód helyességét ellenőrző paraméter.”*
(Záray Dániel, 2012)

A 3 különböző karakterekből álló sáv, 3 különböző információ halmazokat tartalmaz. Ha a bankkártya csaló lemásolja, (úgynevezett skimmer technikával) összességében minden, olyan fontos adathoz hozzáfér, amivel vásárlást tud kezdeményezni későbbiekben.

2.2.3 CHIPKÁRTYÁK

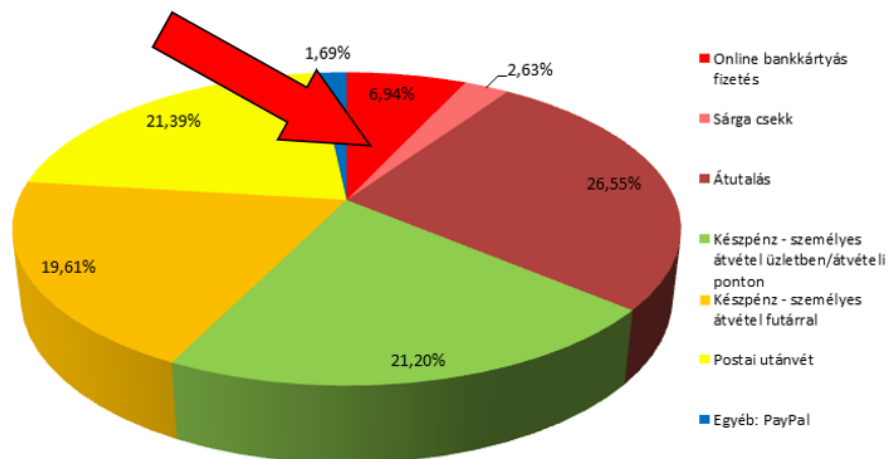
Chipkártya, egy integrált áramkörös mikroprocesszoros kártya (ICC), másnéven (smarkártya). A kártya előlapjába épített chip a kártyabirtokossal és a kártyával kapcsolatos adatokat tárol. Ezenfelül adatfeldolgozására is képesek, emellett pedig képes ellenőrizni az elfogadó rendszert, a PIN-kód megadásával a kártya felhasználóját is.

Az ICC-vel ellátott bankkártyák sokkal biztonságosabban kezeli az adatokat, mint a mágnescsík, tapasztalatok szerint a chipkártyák megjelenésével számottevően csökkent a kártyával történő visszaélések száma. Mind a kártyabirtokosoknak és mind a bankoknak is sokkal több alternatív technikákat hozott létre. A kártyákon jelenleg chip és mágnescsík is megtalálható, mert a bankkártya elfogadóhelyek infrastruktúrája, fokozatosan fluktuál.

3. Fizetési módok

3.1 A pénzforgalom fogalma:

A pénzforgalomban a lehetséges fizetési szándékokat értjük, mint például a készpénzes és a bankszámlákat érintő készpénz ki- és be fizetéseket, valamint a készpénz nélküli fizetési szolgáltatások. (Dr. Dombi, 2021)

3.1. fizetési eszköz használati aránya

(Dr. Dombi, 2021)

A 3.1:ábrán jól látható, hogy magyarországi viszonylatokban még mindig magas a készpénzes fizetés. Ezzel szemben az online bankkártyás fizetés csupán, 6,94 %-os felhasználású, illetve az új fejlesztésnek mondható PayPal, ami közel 2011 óta van jelen hazánkban 1,69%-os a kihasználtsága. Tehát a bankkártya felhasználók többsége közel 10 év elteltével se élnek az innovációs fizetési eszköz lehetőségével.

„A fizetési művelet során alkalmazható fizetési módokat a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. Törvény (továbbiakban: Pft.) határozza meg. Így három fizetési mód különül el, a Fizetési típusok 3.2. ábra fizetési típusok átfogóbb ismereteire nyújt segítséget.

- a) a fizetési számlák közötti fizetés,
- b) a fizetési számlákhoz kötődő készpénzesfizetés,
- c) a fizetési számla nélküli fizetés

A Pft-t kiegészíti a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 18/2009. (VIII.6.) MNB rendelet, mely több altípust határoz meg, és szabályoz részletesen.” (Gál Erzsébet, 2011)

Fizetési számlák közötti fizetési mód	Fizetési számlához kötődő készpénzfizetési mód	Fizetési számla nélküli fizetési mód
1. Átutalás: - csoportos átutalás; - rendszeres átutalás; - hatósági átutalás; - átutalási végzés;	1. Készpénzfizetésre szóló csekk kibocsátása és beváltása	1. Készpénzáttutalás
2. Beszedés: - felhatalmazó levélen alapuló beszedés; - váltó beszedés; - csekk beszedés; - csoportos beszedés; - határidős beszedés; - okmányos beszedés;	2. Készpénzbefizetés fizetési számlára	
3. Fizető fél által a kedvezményezett útján kezdeményezett fizetés	3. Készpénzkifizetés fizetési számláról	
4. Okmányos meghitelezés		

3.2. ábra: Fizetési típusok

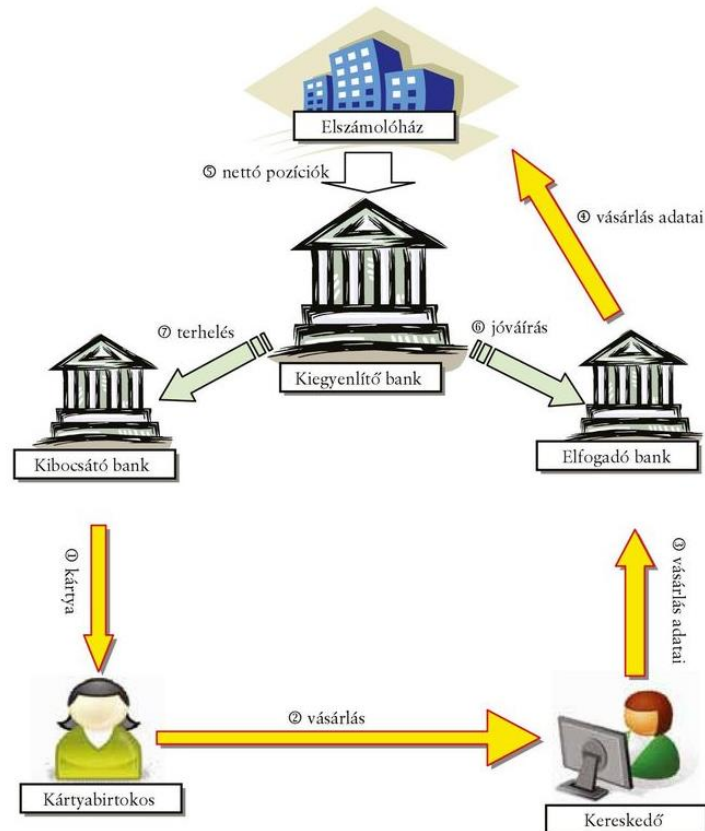
3.2 A bankkártyás fizetés veszélyei:

- egyre több fizetés lehetőségek, mint például a PayPal és az Apple Pay fizetés,
- felhasználó figyelmetlenségéből előforduló és technikai veszélyek lehetőségei,
- a PIN kódot adattárolási lehetőségei különböző eszközön, tablet, telefon, okosóra,
- percében, pár másodpercen jóváírja irandó a belföldi átutalás,
- az érintéssel történő fizetés összeg határ emelkedés is ide sorolható,

„A 60/2020. (III. 23.) Korm. Rendelet értelmében az érintéssel történő egyedi bankkártyás fizetések erős ügyfélhitelesítési összeghatára 5 000 Ft-ról 15 000 Ft-ra emelkedik. A rendeletnek való megfelelés érdekében a POS terminálok beállítását legkésőbb 2020. április 15-ig módosítani kell.” (www.cib.hu, 2020)

3.3 Autorizáció (felhatalmazási) folyamat

A bankkártyás fizetési folyamatot a POS terminálon keresztül a bankkártya lehúzását követően kezdődik meg. A fizetési szándék művelet végrehajtását, scheme (benyújtási csatorna) folyamaton át történik, amit a következő 3.3:ábrán láthatunk.

3.3scheme

Autorizáció ellenőrzése 3 lépésben történik ezek pedig a következők:

1. A kártya birtokos azonosításának az ellenőrzése

Ha a vásárlás fizikai jelenléttel zajlik, a bankkártyán szereplő minden adat azonosításra szolgálhat. Például a kártyabirtokos neve, PAN száma, valid, vagy a kártya hátoldalán lévő kód, Visa esetében CVV2, míg a MasterCard esetében CVC2, vagy ezeken kívül az CSC.

2. A kártya azonosítása

A kártyán szereplő PAN szám alapján történik. A Hitelintézet és az ügyfél szerződéses megállapodás során, megnyitott folyószámlán, egyedi nyilvántartási azonosító számmal a számlatulajdonos neve alatt jön létre. A belföldi fizetési forgalomban applikált pénzforgalmi jelzőszámok 2×16 vagy $3 \times 8 = 24$ fanumerikus karakterekből tevődik össze.

3.4. ábra: bankszámlaszám felépítése

Az első nyolc karaktert (irányító kódot) a Magyar Nemzeti Bank adja ki, hitelintézet azonosítóként. A számlaszám első három karaktere a pénzforgalmi szolgáltatót azonosítja, az ezt követő négy szám a bankfiókot, míg a nyolcadik és a tizenhatodik szám ellenőrző jelzésként jelennek meg, végül az ezt követő nyolc szám a fizetési azonosítóként szolgálnak.

Az 1-7 és 9-15 közötti számjegyeket külön szedjük, majd helyi értékük szerint csökkenő sorrendjében összeszorozzuk a 9, 7, 3, 1, - 9, 7, 3, 1 ezután összeadjuk, és az eredmény egyes helyi értéként lévő számot ki kell vonni 10-ből. Az így képzett különbség lesz az ellenőrző szám. Ha a különbség 10, az ellenőrző szám 0. (Gál Erzsébet, 2011)

3. Fedezet ellenőrzés

Kétoldalú limit ellenőrzési folyamatot jelent. Az egyik oldalról, a pénzforgalmi szolgáltatónál lévő maximális összeghatármértékét ellenőrzi. Kockázatviselési kontrollon keresztül megy végig a folyamat, ami felülvizsgálja a tranzakciót annak érdekében, hogy a bank a kért utalást el fogja-e tudni végezni. Ezen felül a kért limit nagyságát, amit még belső audit nélkül engedélyezhető-e. A másik oldalról pedig a felhasználási limit, a kártyatulajdonos beállíthat magának napi felhasználású limitet, ennek a túlhaladása esetén a bank a további tranzakciót letiltja.

4. Elektronikus pénz

„Monetáris érték, amely követelést testesít meg a kibocsátóval szemben” (Gál Erzsébet, 2011)

Kétféle típust különböztethetünk meg, a hardveralapú és az integrált áramkörös mikroprocesszoros kártyát (hétköznapi nevén elektronikus pénztárcát). Az online elektromos pénzzel, szerveren keresztül fizetünk, a chipkártyával ellátott bankkártyákat személyesen is tudjuk használni, de internetes és mobil applikáción keresztül is fizethetünk már velük. Hátránya viszont, hogy ezzel növeljük annak a veszélyét, hogy egy adathalász hozzáférjen a személyes adatainkhoz.

4.1 Internetes fizetési módok / Mobiltelefonos fizetési lehetőségek

- Internetbank / Mobilbank: A telebank és az internetes bankból született meg. Ügyfél a szolgáltaójával szoros kapcsolatban állhat és az ügyfelek az mobilapplikáción keresztül szolgáltatásokat vesznek igénybe. Az ügyfelek pénzügyeiket sajátkezőben kezelhetik. Az első legjobban értékel mobilapplikáció: (Budapest Bank Mobil App, OTP SmartBank, UniCredit mBanking)
- Online fizetési rendszerek / Mobil fizetési módok: Mobiltelefon segítségével hardveresen vagy szoftveresen keresztül történik a fizetés. (Simpleplay paypal, apple pay,)

5. Bankkártya csalások

Bankkártya adatok lopása előfordulhat, személyesen az áldozattól vagy elektronikus úton, és adatszerzéssel. A fizetőeszközök folyamatos, innovatív változásaival arányosan fejlődik az adathalászok technikája is.

5.1 Bankkártya és pin-kód ellopása

Napjainkban egyre inkább növekszik az adathalászok áldozatainak a száma, emiatt fokozottan ügyeljünk az értékeinkre és körültekintően használjuk bankkártyánkat, hiszen észre se vesszük, de már lopás áldozataivá válhatunk. A csalóbandák egy jól szervezett szituációkban, az áldozataikat megtévesztik, és miután ellopták az értékeiket, segítőkészekké válnak a bajba jutottak esetében. Általában 4még a saját mobiltelefonjukat is felajánlják, az ügyfélszolgálat értesítésére, de a vonal másik végén bűntársuk PIN-kódot kér és a telefon gombjai segítségével, rögzíti, így a kártyához tartozó adatokat is megszerzik

5.2 ATM (Automated Teller Machine) manipulálásból keletkezett csalások

A csalók többféle módszerekkel próbálják a bankkártyákat lemásolni, így próbálják a különféle adatokat és PIN-kódokat megszerezni. Az ATM-nél a kártyanyílás elé, ahogyan **5.1. ábra: automata nyílásán kártya másoló** is mutatja, az automata eredeti nyílásával megegyező olvasót helyeznek el. A kártya adatait ez fogja lemásolni, emellett pedig egy kamera elhelyezésével, a PIN-kódokhoz is könnyedén hozzájutnak.

A felhelyezett olvasó segítségével a bankkártya mágnescsíkján keresztül minden olyan információ birtokába jutnak, mint például a kártyán szereplő nevet, a bankkártya számát, lejárti időt és a BIN (Bank identification Number) kártya szám első 6 számjegyét, ami az adott kártyát kibocsátó pénzintézetet azonosítja be, amivel a csaló a későbbiekben kifoszthatja a bankkártyát.

Az adatok birtokában saját kártyájukra áthelyezik a bankkártyán szereplő összeget vagy TOR (The Onion Router), hagyma elosztó (az internetes csalásoknál részletesebben kerül kifejtésre), aukción, anonimként eladja az adatainkat, ezt a csalási módszert hívják skimmer-nek.

5.1. ábra: automata nyílásán kártya másoló

Az ATM-ek elleni támadások 2020-ban, előző évekhez képest 64 %-kal csökkentek, 18 217-ről 18 6532-ra. Mindezekből 1496-ról 656-ra estek vissza a skimming támadások. Ezenkívül 22,4 millió euró értékben fizikai, ami 19 %-kal kevesebb, illetve ebből 6 %-kal esett vissza a robbantásból származó vagyonszerzés is. Szomorú hír viszont, hogy a malware (malicious software) rosszindulatú szoftverek alkalmazása, viszont 44 %-kal nőttek.

Az adathalászok egy több energiát fektetnek az új elektrotechnikai támadásokba, amik egyelőre nem bizonyulnak sikeresnek. Technikájuk alapja egy külső fekete doboz, aminek segítségével az ATM mechanikáját külső parancsokkal tudják irányítani, de csekély 1,24 euronyi kárt hoztak létre.

5.3 Bankkártya lemásolása vendéglátó egységekben

Könnyen csalás áldozatai lehetünk a vendéglátó egységekben és szórakozóhelyeken. A felszolgálóknak és pultosoknak több módja is akad arra, hogy észrevétlenül lemásolják a bankkártyáinkat. A legkézenfekvőbb és ezáltal a legegyszerűbb technika, amikor kártyatulajdonos átadja a bankkártyát fizetési szándékkal a pincér számára. Különböző hétköznapi praktikák egyike, hogy elkérik a kártyát és használata közben elfordul, vagy úgy csinál, mint aki elindul a terminál felé, de meggondolja magát útközben és inkább kihozza, ezzel a lendülettel le is másolta. Egy másik praktikák közé tartozó már többször tapasztalt eset, hogy véletlen leejti a földre, és amikor felveszi, a bokájára rögzített leolvasóhoz érinti a kártyát, ezzel a PIN-kódot és a kártyaképét egy kamerával rögzíteni tudja.

5.4 Csalások az üzletekben

Az üzletekben a bűnözők többségében az eladók lehetnek, de sokszor előforduló eset, mikor az eladó tudta nélkül történik a csalás. A pénztáraknál kihelyezett PIN-padet (amin keresztül lehúzzuk a mágnescsíkkal ellátott kártyánkat, vagy beírjuk a PIN-kódunkat) kicserélik egy látszólag olyan hasonló eszközre, ami a tovább küldi az adatainkat. A már profibb csalók ezt egyetlen mozdulattal megteszik és egy óvatlan pillanatban, miközben nem figyelünk oda, már meg is történt az adathalászat azáltal, hogy kamerával rögzíti a kártyán szereplő adatokat.

6. Elektronikus visszaélések:

Manapság az internetes vásárlási rendszereknek köszönhetően, egyre gyakrabban fordulnak elő olyan adathalászok, akik kifejezetten az elektronikus úton való visszaélésekre specializálódtak. Tapasztalatok alapján több típusa létezik már a személyes adatok ellopásának elektronikus úton, ezek a következők:

1. **Internetes csalások:** Olyan személyes adatokat próbálnak megszerezni, amivel a későbbiekben pénzügyi szolgáltató oldalán beléphetnek az online bankfiókokba. Abban az esetben, ha mi magunk adtuk ki az adatainkat (e-mailen vagy hamis honlapon keresztül), a bank nem köteles kárt teríteni.
2. **TOR: (The Onion Router):** Hírszerző céllal találták fel 1990-ben Egyesült Államokban, egy olyan szabad szoftvert, amin keresztül anonim formában lehet böngészni, valamint a titkosított tartalmak elérését tette lehetővé, ennek a helyét ma a virtuális magánhálózatok (VPN) veszik át. (www.vpnszerver.hu, 2021)
3. **Trójai program – „KATTINS A LINKRE”:** E-mailen beérkező levél adategyeztetésre, ügyintézésre vagy egyéb hasznos műveletekre kéri fel az illetőt. A levél tartalma arra próbálja rávenni áldozatát, hogy hajtsa végre az adott műveleteket. Ha a levél szerint járunk el, egy hivatkozáson keresztül a teljes eszközünk hozzáférhetőségünket megadtuk nem csak a bankunkét.
4. **Adathalászat (phishing) – „KÉREM, A SZÁMLÁJA ZÁROLÁSÁNAK ELKERÜLÉSE ÉRDEKÉBEN ERŐSTSE MEG AZ ADATAIT”:** Telefonon és e-mailen keresztül is próbálnak az emberek jóhiszeműségére hatással lenni. A levél megfogalmazásában elhitetik, hogy saját érdekünk véghez hajtani a kért folyamatot, de valójában a levél mögött adathalász lapul.

5. **Megtévesztő honlap** – „ÜDVÖZÖLJÜK A BANK OLDALÁN”: Szintén e-mailen keresztül történik. Az adott bank arculatával, kihelyezett lógójával és színvilágának megfelelően létrehoznak egy álarchonlapot és e-mailen keresztül csalják oda a címzetteket.

7. Megelőzések

A bankkártya használata ugyan olyan körültekintés igényel, mint a készpénzes fizetési eszköz. Összefoglalásképpen ahhoz, hogy ne váljunk bankkártya csalások áldozataivá, milyen alapvető dolgokra érdemes odafigyelni és emellett milyen hasznos tanácsokkal látják el a pénzügyi szolgáltatók az ügyfeleiket, kártyával történő fizetéskor, ATM használata során, illetve PIN-kóddal kapcsolatos tudnivalókról.

A bankkártya ellopása esetén a kártya hátoldalán megtalálható telefonszámot kell értesíteni. A pénzügyi szolgáltatóknak soha nem kérnek kártyához tartozó PIN-kódot, mert a pénzügyi intézmény a kártyatulajdonosokat belső adatok alapján azonosítja őket a bankkártyájukhoz. Érdemes a pénzügyi szolgáltatóktól chippel ellátott kártyákat igényelni, mert a mágnescsíkos kártyákat egyszerűbben lemásolhatják.

A PIN-kódot mindig a lehető legnagyobb titokban kell tartani, mert aki a kártyát és a PIN-kódot is megszerzi, használatba is veheti. Bankkártya kézhezvételétől elsősorban új PIN-kódot kell generálni, ami nem kikövetkeztető, tehát a (születési idők és egyéb évszámok, más személyes adatok, irányítószámok, igazolvány számok) hamar kideríthetőek, így azonban nem célszerű alkalmazni ezeknek a kombinációját.

Soha nem írjuk fel a kártyára mi a PIN-kódja, ha még is valahol szeretnénk emlékeztetőt hagyni, ezt a kártyától a lehető legmesszebb tegyük meg úgy, hogy nem írjuk mellé a kód milyen kártyához tartozik. A PIN-kódot ne adjuk meg senkinek akkor se, ha hivatalos személynek vagy banki alkalmazottnak adja ki magát.

ATM igénybevételét lehetőség szerint belsőtérrel rendelkező bankfiokba hajtsuk végre a készpénz ki és befizetést is. Automatakat közvetlen használat előtt ellenőrizzük a környékét és a bankkártya-leolvasó nyílását, eltömődött-e vagy elhelyeztek valahol leolvasót, kamerát, nem manipulálták meg esetleg.

Vendéglátó egységekben főleg éjszakai szórakozóhelyeken és az üzlet helyiségekben is. Minden alkalommal, amikor kártya használatra kerül sor, tehát fizetéskor, tartsuk úgy a kártyát, hogy a lehető legkevesebb adat látszódjon. A kód megadáskor takarjuk el a billentyűzetet. Többszöri kártya érintést ne engedjünk, mert adott esetben akár többször is levonhatják a fizetendő összeget. Mindig ellenőrizzük a bizonylatot vagy az visszaigazoló SMS-t, de ma már mobilapplikáción keresztül is gyorsan visszanézhető a tranzakcióslista. Mindig kövessük nyomon, mi történik a bankkártyával, ne kikerüljön ki a látókörből, ne hagyjuk, hogy elvigyék, vagy ha leejtik, azaz bármilyen gyanús esetre utaló jelet észlelünk forduljunk a pénzügyi szolgáltatónk felé.

APWG (Anti Phishing Working Group) adathalászokkal foglalkozó munkacsoport 2003-ban, jött létre, a szerve A mennyiben az elektronikusan beérkező levelében valamilyen, feladat végrehajtására kéri az illetőt az előbb említett módon gyanakodjon a levél hitelességében. Ha egy valós intézmény honlapján vagyunk az kereső monitor baloldalán látható lakat ikon jelenik meg és https, HyperText Transfer Protocol (védett hálózati kapcsolatot) jelent.

Az elmúlt egy évben a bankkártyák fizetési módjait tekintve sok mindenben mentek keresztül. Érthető, hogy ennyire kiszorult a készpénzes fizetés, el inflálódik és drága is az előállítása. Ezzel ellentétben hazánkban, mint ahogyan a **Hiba! A hivatkozási forrás nem található.** ábrán is láthattuk, ez nem tapasztalható. Magyarország népesség kofrája alapján, nem lehet egyértelműen következtetni arra, hogy az innovációs fejlesztésekkel lennének itthon problémák. Kevés a születések aránya, „előregedő” ország vagyunk és a technológia napról napra fejlődik. Az én álláspontom viszont az, hogy sok mindenben megkönnyíti a mindennapjaimat, de nem találok feltétlenül mindent jónak. A bankkártyát önmagában igen, viszont az érintéssel történő fizetés összeg határ emelkedés-vel, nőtt a „szabad felhasználás” esélye is. Fizetésenként „korlátlanul”, aki hozzáfér egy bankkártyához elköltheti. Nem sokkal később az online vásárlással kapcsolatos EU-szabályozások, és megjelent a kétlépcsős fizető rendszer. Személyem szerint, az érintővásárlások összegének az emelkedésével erre szükség volt. Jőmagam még mainapig nem tudtam megbékélni az „online tárca” fogalmával se. Mégpedig azért mert, a telefonban minden tárolt adat benne van a fizetéshez, ugyan meg van a saját maga kiépített védelmi rendszere, de a sok fejlesztéssel, mint említettem, a bűnözők csalási lehetőségei is fejlődnek. Természetesen nem lehet 100%-osan védekezni minden ellen, bár

szeretnénk. Összeségében úgy gondolom, hogy a fizetési módok egészen a bartel ügylettől, mai napig számítva sok mindenben ment keresztül, egy szép utat bejárva ezzel.

INNOVÁCIÓK

„2021. január 1-től még biztonságosabban vásárolhatsz lakossági betéti- és hitelkártyáddal, valamint üzleti betéti kártyáddal az interneten.

Internetes vásárláskor több lépcsőben kell megerősítened, hogy kártyabirtokosként jogosult vagy a kártya használatára, és jóváhagynod a vásárlást.” (otpmindennap.hu, 2020)

„2021. január 1. óta minden online pénztárgéppel rendelkező vállalkozásnak biztosítania kell az elektronikus fizetés lehetőségét vásárlói részére.*

A törvényi kötelezettség mellett a fejlesztés azért is fontos, mert az ügyfelek ma már kifejezetten keresik azokat az üzleteket, ahol nem csak készpénzzel fizethetnek, hanem bankkártyával, vagy akár mobiltelefonjuk segítségével. Alkalmazkodjon a változó ügyféligényekhez és változó fizetési szokásokhoz az OTP Csoport segítségével!” (otpmindennap.hu, 2020)

8. Ábrajegyzék:

2.1. ábra: a bankkártyán feltüntetett adatok.....	4
3.1. ábra: fizetési eszköz használati aránya.....	7
3.3. ábra: Fizetési típusok.....	8
3.4. ábra: bankszámlaszám felépítése.....	10
5.1. ábra: automata nyílásán kártya másoló.....	12

9. Hivatkozások

bankkartya.blog.hu, 2010. *fabos.net*. [Online]

Available at: https://bankkartya.blog.hu/2010/04/22/a_bankkartya_fajtai

[Hozzáférés dátuma: 08 05 2021].

Dr Fellegi, M., 2020. *A pénz fogalma és fejlődése*. hely nélk.: ismeretlen szerző

Dr. Dombi, Z., 2021. *Banki üzletágak*. hely nélk.: ismeretlen szerző

Gál Erzsébet, 2011. *Praktikus bankszakmai ismeretek*. Budapest: saldo. (8.fejezet)

otpmindennap.hu, 2020. *OTP Bank*. [Online]

Available at: <https://otpmindennap.hu/kartyabiztonsag/>

[Hozzáférés dátuma: 07 05 2021].

Stearns, David L. , 2011. *Electronic Value Exchange: Origins of the Visa Electronic Payment System*. [Online]

Available at:

https://www.google.com/books/edition/Electronic_Value_Exchange/k2tTTBOImXMC?hl=en&gbpv=1&pg=PA25&printsec=frontcover

[Hozzáférés dátuma: 08 05 2021].

Szekeres Nóra, 2019. *Új innovatív fizetési mód*, Budapest: BGE.

Wolster Kulwer, 2019. *Wolster Kulwer*. [Online]

Available at: <https://ado.hu/ado/kis-magyar-penztoronet-rakoczitol-kossuthig-4-resz/>

[Hozzáférés dátuma: 08 05 2021].

www.cib.hu, 2020. *Cib Bank*. [Online]

Available at: <https://www.cib.hu/egyeni-es-kisvallalkozasok/kartyaelfogadas/15000->

ertekhatar.html

[Hozzáférés dátuma: 07 05. 2021].

www.vpnszerver.hu, 2021. *vpnszerver.hu*. [Online]

Available at: <https://www.vpnszerver.hu/biztonsag/tor-bongeszo-es-hogyan-kell-hasznalni/>

[Hozzáférés dátuma: 09 05 2021].

Záray Dániel, 2012. *Plasztik kártyák fejlődése, a fizetés jövője*. hely

nélk.:https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/6146/plasztik_kartyak.pdf?sequence=1&isAllowed=y.